

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Rektor

Remissvar

2024-02-13

Dnr HS 2024/71

Promemorian Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor

Regeringen önskar synpunkter på förslag och bedömningar i promemorian om ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor (U2024/00153). Högskolan i Skövdes (Högskolan) yttrande avser promemorian i sin helhet.

Sammanfattning av Högskolans synpunkter:

- Förslaget att kompetens i säkerhetsfrågor särskilt ska beaktas vid nominering av styrelseledamöter är missriktat och bör avvisas (7.1).
- Det är rimligt med ett tillägg i högskoleförordningen om styrelsen övergripande ansvar för viktigare frågor om verksamhetens säkerhet (7.2), men det är av yttersta vikt att säkerhetsarbetet inte uppfattas som styrelsens operativa arbetsuppgift.
- Det är välkommet med en stödfunktion och kompetenshöjande insatser (7.3 och 7.4).

Lärosätenas autonomi är en grundläggande förutsättning för akademisk frihet och i förlängningen ett demokratiskt samhälle. För att bedriva forskning av hög kvalitet och för att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation, och därmed nå de forskningspolitiska målen, krävs öppenhet och internationell samverkan. Utmaningen ligger i att hitta balansen mellan dessa grundläggande värden och säkerhet (6.5), vilket Högskolan är medveten om och arbetar med. Promemorian signalerar dock bristande tillit till att lärosätena har kapacitet och kompetens att arbeta med säkerhet och riskbedömning på lämpligt sätt.

Högskolan befarar att flera av de förslag som förs fram i promemorian ökar detaljstyrningen av lärosätena och inskränker autonomi.

Styrelsens kompetens (7.1)

Högskolan anser att förslaget, att särskilt beakta kompetens i säkerhetsfrågor vid nominering av styrelseledamöter, bör avvisas. Det är missriktat av flera orsaker:

1. Styrelsen är ansvarig för lärosätets hela verksamhet. Att särskilt peka ut säkerheten, och kompetens i säkerhetsfrågor, innebär att andra områden, som inte särskilt lyfts fram, riskerar att förminska.
2. Styrelsens roll är inte att ge expertutlåtanden eller besluta i enskilda ärenden (s. 38). Därmed efterfrågas inte kompetens särskilt i säkerhetsfrågor, utan styrelsen behöver ha en samlad och bred erfarenhets- och kompetensbas med betydelse för lärosätets hela uppdrag.
3. Säkerhetsfrågorna är olika och av föränderlig karaktär (s. 44), och kompetensen som efterfrågas förändras därefter. Detta kan hanteras snabbare och mer specifik inom myndigheten än i styrelsen.

Styrelsens ansvar (7.2)

Högskolan anser att det i grunden är positivt att styrelsernas ansvar förtydligas avseende verksamhetens säkerhet. Ett tillägg i högskoleförordningen om viktigare övergripande säkerhetsfrågor är därmed rimligt, men det bör dock inte placeras på föreslagna plats i förordningen (s. 7).

Det är av yttersta vikt att säkerhetsarbetet inte uppfattas som styrelsens operativa arbetsuppgift. Högskolan är därför kritisk till utredarens bedömning vad som ryms i ett förtydligande av styrelsens ansvar (s. 42, sista stycket). Högskolan anser att det ökar otydligheten vad som är styrelsen respektive myndighetens ansvar och arbetsuppgifter, med risk att förändringen av högskoleförordningen motverkar sitt syfte.

Kompetenshöjande insatser (7.3) och stödfunktion (7.4)

Högskolan ställer sig positiv till förslaget om kompetenshöjande insatser, särskilt att säkerhetsfrågor tas upp vid Regeringskansliets introduktion till styrelseledamöter och rektorer. Det är också positivt att Forsvarshögskolan ges i uppdrag att erbjuda kompetenshöjande utbildning. För att utbildningen ska bli relevant behöver hänsyn tas till att lärosätena är olika vad gäller säkerhetskänslig och skyddsvärd verksamhet. Högskolan vill dock framhålla att det är varje lärosätes ensak att avgöra behovet av utbildning.

Högskolan ställer sig positiv till förslaget att inrätta en stödfunktion i säkerhetsfrågor för att bistå med råd till lärosäten och enskilda forskare. En sådan stödfunktion får dock inte utvecklas till en instans för styrning, granskning eller prövning.